

2. Назарьева С. В. WEB–журналистика в библиотеке / С. В. Назарьева // Библиотеки Мариуполя: оценивая прошлое, видеть будущее : материалы 4-й городской научно-практической конференции, 29 октября 2015 г., г. Мариуполь / ГБУЗ «ПГТУ» – Мариуполь, 2015. – С. 31-39. - URL: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/7878>

3. Назар'єва С.В. Методика організації інформаційного представництва як маркетингового засобу позиціонування бібліотеки в Інтернеті // Науково-дослідна діяльність наукової бібліотеки Маріупольського державного університету : матеріали III науково-методичного семінару. 26 лютого 2015 р. / ред. А. П. Шакула. – Маріуполь : МДУ, 2015. – С. 45-53. - URL: ndd_NB_MDU_2015.pdf

4. Туева Л.М. Библиотека в контексте социальных коммуникаций // Вестник Кемеровского государственного университета культуры и искусств. – 2014. – №27. – С.211-216. - URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/biblioteka-v-kontekste-sotsialnyh-kommunikatsiy>

УДК 027.02(043)

Натяма С.В.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

Бібліотечна діяльність, яка завжди вважалася лише галуззю культури, нині стає виробничою галуззю, що на етапі формування інформаційного суспільства виконує виробничі, культурні, виховні й освітні функції. Бібліотека розглядається як «складний виробничий комплекс, що об'єднує інформаційні ресурси, які надходять на вхід до системи; безпосередньо виробничий процес, який дає змогу перетворювати інформаційний ресурс у нову якість: інформаційні продукти та послуги, що є результатом функціонування системи» [1, с. 18]. Така тенденція особливо простежується у бібліотеках вищих навчальних закладів, які готують майбутніх фахівців з різних галузей знань та науки, вони накопичують та формують науковий потенціал студентів забезпечуючи при цьому навчально-методичний процес усієї роботи. Тому у процесі виробництва наукова бібліотека вищого навчального закладу виступає як активний виробник і поширювач інформації та знань, центр глобальних інформаційних і наукових комунікацій.

Бібліотека надає широкий спектр інформаційно-бібліотечних сервісних послуг, серед яких: вільний доступ до світових інформаційних мереж; електронна доставка документів; консультаційна допомога щодо пошуку та вибору джерел інформації; надання бібліографічних та фактографічних довідок; вибіркове поширення інформації; надання інформації про склад бібліотечного фонду через довідково-пошуковий апарат.

Одне з головних завдань наукової бібліотеки Маріупольського державного університету – формування бібліотечного фонду відповідно до спеціальностей університету. Фонд бібліотеки має універсальний характер та щорічно комплектується сучасною вітчизняною та іноземною літературою з економіки, права, історії, психології, філології, педагогіки, журналістики тощо. Наукова бібліотека має фонд цінних і рідкісних видань, активно формується фонд на електронних носіях інформації. Фонд періодичних видань становить понад 350 назв, з них 116 фахових видань. Загальна забезпеченість навчальною літературою усіх спеціальностей становить 90 – 100 %.

Специфіка бібліотек ВНЗ полягає ще в тому, що з одного боку, необхідно зберігати фонд бібліотеки, а з іншого – великі масиви навчальної літератури повинні бути надані студентам на період навчання в університеті. Тому питання збереження завжди залишається актуальним.

Збереження документного фонду – є одною з основних задач, без належного виконання якої науковій бібліотеці вищих навчальних закладів не тільки не зможуть повною мірою задовольняти запити користувачів, а й зіткнутися із загрозою їх часткової або повної втрати. Під збереженням бібліотечного фонду розуміється система заходів щодо забезпечення цілісності та нормального фізичного стану документів: створення оптимальних умов зберігання, підтримання необхідного світлового, температурно-вологісного, санітарно-гігієнічного режимів, регулярні профілактичні огляди, систематична чистка фонду, своєчасна реставрація, виховання у читачів дбайливого ставлення до книги.

Робота відділу зберігання фондів є важливим складовим напрямком в роботі наукової бібліотеки Маріупольського державного університету (далі НБ МДУ) щодо забезпечення збереження документів в бібліотеці. Робітники відділу допомагають працівникам бібліотеки організувати процес збереження документів фонду на всіх етапах його організації та використання.

Значний досвід роботи відділу з питань збереження документів був відображений у статтях, методичних матеріалах та пам'ятках. Працівники відділу розробили «Методику вивчення фізичного стану документного фонду НБ МДУ», яка пропонує етапи проведення порядку обстеження фізичного стану та виявлення характеру пошкодження документа, на підставі чого заповнюється Паспорт фізичного стану документа, а загальні відомості про фізичний стан фонду заповнюються в Паспорті збереження документного фонду бібліотеки, що дозволяє отримати загальну картину стану фонду в цілому та

прогнозувати подальше планування заходів по відновленню, а також оцінювати матеріальні витрати на їх реалізацію.

З метою оптимального використання ФРЦК були розроблені Пам'ятки: Про порядок експонування та копіювання документів ФРЦК, яка визначає умови збереження книжкових пам'яток на виставках та оглядах літератури тощо, та правила виготовлення копій на ці документи; Про порядок користування документами ФРЦК, яка визначає для читачів правила користування документами фонду.

Всі методичні матеріали використовуються у семінарах, практикумах та бесідах з питань збереження фонду та спрямовані на продовження максимального терміну використання документів в НБ МДУ.

Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства відбувається переосмислення завдань та функцій бібліотеки і перехід від управління масивами документів до управління потоками інформації. Сьогодні бібліотеки, зі сховища друкованих документів, перетворюються на автоматизовані інформаційні центри, які забезпечують доступ до інформації, незалежно від місця її створення та зберігання, і стають справжніми пугівниками у світі інформаційних продуктів та послуг, а робота по збереженню документного фонду є важливою складовою роботи наукових бібліотек, в тому числі і наукової бібліотеки МДУ.

Література

1. Бабич В. Роль бібліотек в інформатизації суспільства і підвищенні інформаційної культури / В. Бабич // Бібліотечна планета. – 1998. – № 1. – С. 17–20.

УДК 025.2:027.52(477.62-2)(043)

Науменко В. Д.

КОМПЛЕКТУВАННЯ ФОНДУ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ М. МАРІУПОЛЯ

Бібліотека - один з найдавніших культурних інститутів. В кожен історичний період соціальні функції бібліотек постійно змінювалися. Призначенням перших бібліотек було зберігання документів. З часу свого виникнення до сьогоднішніх днів бібліотека пройшла перший етап еволюції від обслуговування потреб представників державної еліти та духовенства до задоволення суспільних потреб. Бібліотека перетворилася на соціальний інститут, що включає інформаційні та культурні компоненти і забезпечує стійкість зв'язків і відносин в рамках суспільства.

На сучасному етапі згідно Закону України бібліотека – це інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки [2].

Будь-яка бібліотека починається з комплектування. Від стану документного фонду, систематичного і планомірного поповнення в значній мірі залежить успіх роботи всієї бібліотечної системи. Саме в процесі комплектування створюється база для всієї подальшої роботи. В залежності від призначення бібліотеки та її направленості відбувається процес комплектування фонду.

Комплектування – це планомірний відбір і придбання творів друку та інших документів, а також постійне оновлення фонду бібліотеки відповідно до її завдань та потреб читачів. Це найважливіший процес формування фондів, завдяки якому створюється можливість виконувати функції, властиві бібліотеці як соціальному інституту, сприяти освіті та вихованню читачів [1].

На підставі нормативних документів комплектування бібліотечних фондів здійснюється шляхом отримання обов'язкового примірника документів у порядку, встановленому законом, документів, що випускаються за цільовими програмами книговидавництва або закуповуються відповідно до державних цільових програм, придбання документів за готівковий і безготівковий рахунки, документообміну, отримання в дарунк, депонування та з інших джерел [2].

В практичній діяльності формування бібліотечного фонду використовуються три види комплектування:

- поточне - припускає поповнення фонду виданнями, що виходять у світ;
- ретроспективне - придбання бракуючих документів минулих років видання;
- рекомлектування - звільнення фонду від застарілих за змістом, старих, непрофільних, зайвих дублетних екземплярів, дефектних, у яких скінчився час зберігання.

По формі комплектування поділяється на очне (засноване на особистому перегляді і відборі документів) та заочне (здійснюється на принципі замовлень без попереднього перегляду та відбору документів) [3].

Особливостями комплектування централізованої бібліотечної системи для її функціонування є процес планомірного систематичного придбання документів і періодичних видань для єдиного фонду.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

ДЕБЮТ

*Збірник тез доповідей студентів
історичного факультету*

Маріуполь – 2017

ББК 94 я 43
УДК 08 (063)

Дебют: Збірник тез доповідей студентів історичного факультету МДУ за результатами участі у Декаді студентської науки 2017 / За заг. ред. д.політ.н., проф. К.В. Балабанова, д.е.н., проф. О.В. Булатової. – Маріуполь, 2017. – 151 с.

Редакційна колегія: д.і.н., професор В.Ф. Лисак, к.і.н., доцент І.О. Петрова, к.н.соц.ком., доцент В.О. Кудлай, д.і.н., професор В.М. Романцов, к.політ.н., доцент М.В. Булик, к.політ.н., доцент О.Л. Гільченко, к.і.н., доцент Ю.В. Рябуха, к.політ.н., доцент К.А. Трима, к.і.н., доцент О.С. Цибулько

Матеріали збірника висвітлюють результати науково-дослідної роботи студентів МДУ, які присвячені питанням історії, міжнародних відносин, політології, документознавства, філософії, соціології тощо.

Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет Радою молодих вчених Маріупольського державного університету

Протокол № 2 від 31.01.2017.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.